



**The World Bank**

**Погоджено**

**листом від 30.11.2021 № 2021/11/26-01**



**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ**

**Затверджено**

**наказом № 4326/5 від 03.12.2021**

## **ЕКОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ**

**Координаційного центру з надання правової допомоги в рамках виконання проєкту «Програма «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство» в рамках виконання Індикатору, пов'язаного з виплатою (ІПВ) 2.4 (Посилення системи надання безоплатної правової допомоги)**

## СКОРОЧЕННЯ

**В Екологічних та соціальних рекомендаціях Координаційного центру з надання правової допомоги наведені такі скорочення:**

БПД	безоплатна правова допомога
БППД	безоплатна первинна правова допомога
БВПД	безоплатна вторинна правова допомога
Координаційний центр	Координаційний центр з надання правової допомоги
ЕСР	Екологічні та соціальні рекомендації
Регіональний (місцевий) центр	регіональний (місцевий) центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
Центри БВПД	центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги
ОМС	органи місцевого самоврядування
Громада	територіальна громада, у тому числі об'єднана територіальна громада
Програма	Програма «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство»
Проект	проект «Програма «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство» в частині виконання Індикатору, пов'язаного з виплатою (ІПВ) 2.4 (Посилення системи надання безоплатної правової допомоги)
СЕД	система електронного документообігу;
Угода про позику	Угода про позику (Програма «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство України») між Україною і Міжнародним банком реконструкції та розвитку № 8973-UA, яка

підписана 27 серпня 2019 року та набрала чинності  
20 травня 2020 року;

### ЗМІСТ

## Екологічні та соціальні рекомендації

I.	Загальні положення	5
II.	Нормативно-правові акти з екологічних та соціальних аспектів Проєкту	9
III.	Попередній аналіз потенційних екологічних та соціальних впливів Проєкту	15
IV.	Перелік заходів, спрямованих на запобігання, мінімізацію та компенсацію негативного впливу Проєкту на довкілля і суспільство	18
V.	Завдання та відповідальність учасників Проєкту з екологічних та соціальних питань	18
VI.	Моніторинг та звітність з екологічних та соціальних аспектів Проєкту	19
VII.	Порядок проведення консультацій з громадськістю, реалізації програми комунікації та роз'яснювальної роботи, а також поширення інформації про виконання індикаторів Проєкту	20
VIII.	Порядок розгляду звернень громадян та механізм врегулювання скарг та пропозицій, пов'язаних із Проєктом	22
Додаток 1.	План комунікації та роз'яснювальної роботи Координаційного центру з надання правової допомоги в рамках виконання Проєкту	25
Додаток 2.	План підвищення інституційного потенціалу Координаційного центру з надання правової допомоги в частині управління екологічними та соціальними ризиками в рамках виконання Проєкту	28
Додаток 3.	Форма журналу розгляду скарг щодо виконання Проєкту	29

Додаток 4. Перевірочний список/шаблон Координаційного центру з надання правової допомоги для оцінки механізму врегулювання скарг та пропозицій, пов'язаних із Проектом 30

## **I. Загальні положення**

1. Ці ЕСР розроблені для використання працівниками Координаційного центру та його територіальних відділень - регіональних та місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, які здійснюють реалізацію заходів, в рамках Проєкту.

Успіх реалізації земельної реформи в тому числі залежить від ефективності наявних механізмів захисту прав громадян та їх правової спроможності у сфері земельних відносин.

Задля покращення безпеки прав власності, прозорості використання державних земель сільськогосподарського призначення, посилення прозорості та впевненості у правозастосуванні нормативно-правових актів у галузі сільського господарства, зокрема у сферах: інвентаризації і реєстрації державних земель; реєстрації отриманих меж адміністративно-територіальних одиниць у Державному земельному кадастрі; передачі прав власності на державні землі місцевим громадам та/або фізичним особам; реєстрації прав власності та прав користування – наступні категорії потребуватимуть:

- власники землі та власники інших майнових прав на землю, особливо у сільській місцевості, – додаткової поінформованості про свої права на землю, можливості їх реалізації та покращення доступу до інструментів їх захисту в правовий спосіб;

- ОМС, які в рамках децентралізації продовжують об'єднуватись у територіальні громади, – посилення спроможності щодо ефективного управління земельними ресурсами, які знаходяться у їх розпорядженні;

- юристи, нотаріуси, землевпорядники, судді, реєстратори, фахівці органи місцевого самоврядування, а також представники приватного сектору, які здійснюють свою діяльність у сфері земельних відносин – покращення навичок стосовно застосування норм нового законодавства в сфері земельних відносин;

- суб'єкти надання БППД та БВПД – посилення спроможності вирішувати правові проблеми та захищати права власників землі та власників інших майнових прав на землю.

Метою проєкту є задоволення правових потреб, вирішення правових проблем власників землі та власників інших майнових прав на землю, а також усунення причин виникнення правових проблем в сфері земельних відносин шляхом посилення системи надання БПД.

Задля досягнення зазначеної мети впродовж 2020 - 2023 років FLAS виконуватиме наступні завдання:

1) посилення захисту прав громадян у сфері земельних відносин шляхом надання БППД та БВПД;

2) посилення правової спроможності громадян та громад у сфері земельних відносин шляхом покращення правової обізнаності у результаті проведення правопросвітницьких заходів, що базуються на інформації про: (а) виявлені правові проблеми, (б) визначені потреби в заходах щодо вирішення цих проблем, (с) вимірний вплив від підвищення правової обізнаності.

2. ЕСР розроблені на виконання пункту 6.6 розділу 6 Операційного посібника проекту «Програма «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство» (<https://www.legalaid.gov.ua/publikatsiyi-ta-resursy/chynne-zakonodavstvo/organizatsijno-rozporyadchi-dokumenty/>) для виконання Індикатору, пов'язаного з виплатою (ІПВ) 2.4 (Посилення системи надання безоплатної правової допомоги), затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 16 квітня 2020 року № 1463/5, та узгоджуються з принципами, визначеними у пункті 8 Політики Світового банку щодо фінансування програми кредитування з прив'язкою до результатів.

3. Відповідно до Угоди про позику (Програма «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство»)) ([https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996\\_005-19#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996_005-19#Text)) між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку № 8973-UA, яка підписана 27 серпня 2019 року та набрала чинності 20 травня 2020 року, Мін'юст є співвиконавцем Програми.

4. Відповідно до наказу Міністерства юстиції України від 16 квітня 2020 року № 1463/5 «Про затвердження операційного посібника проекту «Програма «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство України» (<https://www.legalaid.gov.ua/publikatsiyi-ta-resursy/chynne-zakonodavstvo/organizatsijno-rozporyadchi-dokumenty/>), Координаційний центр, як відповідальний виконавець бюджетної програми КПКВК 3603020, в межах якої реалізовуватимуться заходи Проекту, та його територіальні відділення здійснюватимуть усі заходи, які закріплені за Міністерством юстиції України, як за Виконавцем Проекту, в тому числі функції, пов'язані із запобіжними соціальними та екологічними заходами.

В свою чергу, Координаційний центр та центри БВПД визначатимуть штатних працівників, які відповідатимуть за виконання заходів Програми.

5. Відповідно до Угоди про позику Координаційному центру та центрам БВПД необхідно досягти таких результатів за індикатором ІПВ 2.4: Посилення системи надання БПД:

ПІВ 2.4	Завдання	2020	2021	2022	2023
Посиле ння системи надання БПД	1) Посилення захисту прав громадян у сфері земельних відносин шляхом надання БППД та БВПД	(i) Принаймні у 80 % випадків було надано (a) БППД у письмовій формі або (b) було прийнято рішення про надання БВПД протягом 10 днів з дня надходження звернення про надання відповідно ї допомоги	(i) Принаймні у 85 % випадків було надано (a) БППД у письмовій формі або (b) було прийнято рішення про надання БВПД протягом 10 днів з дня надходження звернення про надання відповідно ї допомоги	(i) Принаймні у 90 % випадків було надано (a) БППД у письмовій формі або (b) було прийнято рішення про надання БВПД протягом 10 днів з дня надходження звернення про надання відповідно ї допомоги	(i) Принаймні у 95 % випадків було надано (a) БППД у письмовій формі або (b) було прийнято рішення про надання БВПД протягом 10 днів з дня надходження звернення про надання відповідно ї допомоги
	2) Посилення правової спроможності громадян та громад у сфері земельних відносин	(ii) Розроблено та затверджено методологію щодо виявлення правових проблем, визначення заходів щодо вирішення цих проблем,	(ii) Щонайменше 50000 осіб, включаючи як мінімум 25000 жінок, які покращили свою правову обізнаність у сфері земельних відносин у	(ii) Щонайменше 70000 осіб, включаючи як мінімум 35000 жінок, які покращили свою правову обізнаність у сфері земельних відносин у	(ii) Щонайменше 90000 осіб, включаючи як мінімум 45000 жінок, які покращили свою правову обізнаність у сфері земельних відносин у

		вимірюван ня впливу від підвищенн я правової обізнаност і громадян у сфері земельних відносин	результаті проведени х правопрос вітницьких заходів	результаті проведени х правопрос вітницьких заходів	результаті проведени х правопрос вітницьких заходів
--	--	--	--	--	--

6. ЕСР є інструментом посилення інституційного потенціалу Координаційного центру та його територіальних відділень щодо регламентації екологічних та соціальних аспектів Проєкту відповідно до законодавства України та принципів Світового банку та допоможуть визначити механізми управління екологічними та соціальними питаннями і ризиками, пов'язаними із досягненням результатів ПІВ 2.4 під час виконання Проєкту, а також необхідні заходи щодо попередження та зменшення таких ризиків.

ЕСР сприятимуть прозорості діяльності учасників Програми, дозволять максимально результативно отримати переваги під час реалізації Проєкту, мінімізувати при цьому будь-які негативні впливи на довкілля і суспільство.

Ці ЕСР можуть також використовуватися іншими учасниками, залученими до виконання Проєкту, зокрема, адвокатами, які надають БВПД, сторонніми фахівцями які залучаються на договірних засадах.

7. ЕСР містять:

положення нормативно-правових актів з екологічних та соціальних аспектів Проєкту;

попередній аналіз потенційного впливу Проєкту на довкілля і суспільство;

положення, які визначають завдання та відповідальність учасників Проєкту з екологічних та соціальних питань;

порядок здійснення моніторингу та звітування щодо екологічних та соціальних аспектів Проєкту;

порядок проведення консультацій з громадськістю, реалізації програми комунікації та роз'яснювальної роботи, а також поширення інформації про виконання Проєкту;

порядок розгляду звернень громадян та механізм врегулювання скарг та пропозицій, пов'язаних із Проєктом.

8. ЕСР розроблені відповідно до таких принципів:



забезпечення відповідності всієї діяльності, пов'язаної з Проектом, екологічним і соціальним вимогам національного законодавства та принципам, визначеним у пункті 8 Політики Світового банку щодо фінансування програми кредитування з прив'язкою до результатів;

підвищення усвідомлення про екологічні проблеми та соціальну відповідальність серед учасників Проекту шляхом визначення конкретних заходів і відповідальності за екологічне та соціальне управління;

моніторинг результатів діяльності, що стосується екологічних та соціальних аспектів Проекту протягом усього терміну його реалізації;

налагодження ефективної комунікації із зацікавленими особами з метою максимально можливого використання позитивних впливів на довкілля та суспільство в рамках Проекту;

обмін інформацією та залучення зацікавлених осіб на всіх етапах реалізації Проекту;

реагування на запити зацікавлених осіб, порушені ними під час реалізації Проекту.

## **II. Нормативно-правові акти з питань екологічних та соціальних аспектів Програми**

1. До основних нормативно-правових документів України, які регулюють питання охорони навколишнього середовища, належать Конституція України, Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закон України «Про оцінку впливу на довкілля».

Відповідно до статті 50 Конституції України – кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди. Кожному гарантується право вільного доступу до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її поширення. Така інформація ніким не може бути засекречена.

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» є основою для регулювання відносин у галузі охорони, використання та відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, запобігання і ліквідації негативного впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище, збереження природних ресурсів, генетичного фонду живої природи, ландшафтів та інших природних комплексів, унікальних територій і природних об'єктів, пов'язаних з історико-культурною спадщиною. Відносини у галузі охорони навколишнього природного середовища в Україні регулюються цим законом, а також земельним, водним, лісовим законодавством, законодавством про надра, про

охорону атмосферного повітря, про охорону і використання рослинного і тваринного світу та іншим спеціальним законодавством.

До основних принципів охорони навколишнього природного середовища відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» належать:

пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість дотримання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів при здійсненні господарської, управлінської та іншої діяльності;

гарантування екологічно безпечного середовища для життя і здоров'я людей;

обов'язковість оцінки впливу на довкілля;

гласність та демократизм при прийнятті рішень, реалізація яких впливає на стан навколишнього природного середовища.

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» встановлює правові та організаційні засади оцінки впливу на довкілля, спрямованої на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відновлення природних ресурсів у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів.

Оцінці впливу на довкілля відповідно до статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» не підлягає діяльність, яка здійснюється Координаційним центром в рамках реалізації Проєкту.

2. До основних нормативно-правових документів України, які регулюють питання охорони праці, належать Конституція України, Кодекс законів про працю та Закон України «Про охорону праці».

Статтею 43 Конституції України передбачено право кожного на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. Кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом. Забороняється використання праці жінок і неповнолітніх на небезпечних для їхнього здоров'я роботах. Також громадянам гарантується захист від незаконного звільнення. Право на своєчасне одержання винагороди за працю захищається законом. Статтею 44 Конституції України передбачене право для тих, хто працює, на страйк для захисту своїх економічних і соціальних інтересів. Статтею 45 Конституції України гарантовано право для тих, хто працює, на відпочинок. Право на соціальний захист громадян гарантується статтею 46 Конституції України.

Закон України «Про охорону праці» визначає основні положення щодо реалізації конституційного права працівників на охорону їх життя та здоров'я

у процесі трудової діяльності, на належні, безпечні та здорові умови праці. Відповідно до цього закону, працівники повинні проходити інструктаж, навчання з питань охорони праці, з надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків і правил поведінки у разі виникнення аварії. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 року № 337 затверджено Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві.

3. Відсутність гендерної дискримінації, заохочення до гендерної рівності та захист недискримінаційних заходів щодо гендерних питань визначено Законами України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання та протидії дискримінації».

Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» визначає організаційно-правові засади запобігання та протидії дискримінації з метою забезпечення рівних можливостей щодо реалізації прав і свобод людини та громадянина. Дія цього Закону поширюється на відносини між юридичними особами публічного та приватного права, місцезнаходження яких зареєстровано на території України, а також фізичними особами, які перебувають на території України. Державна політика щодо запобігання та протидії дискримінації спрямована на недопущення дискримінації, застосування позитивних дій, створення умов для своєчасного виявлення фактів дискримінації та забезпечення ефективного захисту осіб та/або груп осіб, які постраждали від дискримінації, виховання і пропаганду серед населення України поваги до осіб незалежно від їх певних ознак, поширення просвітницької діяльності у цій сфері.

Метою Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» є досягнення паритетного становища жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства шляхом правового забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, ліквідації дискримінації за ознакою статі та застосування спеціальних тимчасових заходів, спрямованих на усунення дисбалансу між можливостями жінок і чоловіків реалізовувати рівні права, надані їм Конституцією і законами України.

4. До основних нормативно-правових документів актів, які регулюють питання участі громадськості в управлінні державними справами, доступу до інформації належать Конституція України, закони України «Про доступ до публічної інформації» та «Про звернення громадян», постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики».

Відповідно до статті 38 Конституції України громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах. Відповідно до статті 40 Конституції України усі мають право

направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, що зобов'язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк.

Закон України «Про доступ до публічної інформації» визначає порядок здійснення та забезпечення права кожного на доступ до інформації, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим законом, та інформації, що становить суспільний інтерес.

Відповідно до статті 3 цього Закону право на доступ до публічної інформації гарантується:

обов'язком надавати та оприлюднювати інформацію, крім випадків, передбачених законом;

визначенням спеціальних структурних підрозділів або посадових осіб, які організують у встановленому порядку доступ до публічної інформації, якою він володіє;

максимальним спрощенням процедури подання запиту та отримання інформації;

доступом до засідань колегіальних суб'єктів владних повноважень, крім випадків, передбачених законодавством;

здійсненням парламентського, громадського та державного контролю за дотриманням прав на доступ до публічної інформації;

юридичною відповідальністю за порушення законодавства про доступ до публічної інформації.

Закон України «Про звернення громадян» регулює питання практичної реалізації громадянами України наданого їм Конституцією України права вносити в органи державної влади, об'єднання громадян відповідно до їх статуту пропозиції про поліпшення їх діяльності, викривати недоліки в роботі, оскаржувати дії посадових осіб, державних і громадських органів.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» затверджено Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики.

Цей Порядок поширюється виключно на органи виконавчої влади, а консультації з громадськістю проводяться з метою залучення громадян до участі в управлінні державними справами, надання можливості для їх вільного доступу до інформації про діяльність органів виконавчої влади, а також забезпечення гласності, відкритості та прозорості діяльності зазначених органів.

Відповідно, консультації з громадськістю в рамках виконання Проєкту у разі необхідності можуть проводитися Міністерством юстиції України, як центральним органом виконавчої влади.

Натомість Координаційний центр та його територіальні відділення забезпечуватимуть постійну комунікацію та роз'яснювальну роботу для громадян України та громадськості в рамках виконання заходів Проєкту відповідно до затверджених планів.

5. Реалізація екологічних та соціальних аспектів Проєкту проводиться у відповідності до ключових принципів, які визначені у пункті 8 Політики Світового банку щодо фінансування програми кредитування з прив'язкою до результатів, з метою ефективного управління ризиками Проєкту та сприяння сталому розвитку.

До основних принципів, які визначені у пункті 8 Політики Світового банку щодо фінансування програми кредитування з прив'язкою до результатів, з метою ефективного управління ризиками Проєкту та сприяння сталому розвитку належать:

1) *навколишнє середовище та соціальні питання*, який полягає у сприянні екологічній і соціальній стабільності Проєкту; уникненні, мінімізації або пом'якшенні негативних впливів, а також забезпечення поінформованості щодо прийнятих рішень, які стосуються екологічних і соціальних впливів Проєкту, на довкілля та громадськість;

2) *природні ареали і матеріальні й духовні цінності*, який передбачає уникнення, мінімізацію або пом'якшення негативних впливів на природні ареали та матеріальні й духовні цінності, що є результатом Проєкту;

3) *безпека громадськості та працівників*, який полягає в убезпеченні громадськості та робітників від потенційних ризиків, пов'язаних з будівництвом та/або експлуатацією об'єктів, впливом токсичних хімікатів, небезпечних відходів та інших небезпечних матеріалів, реконструкцією або модернізацією інфраструктури, розташованої в зонах, що наражаються на дію природніх лих, тощо;

4) *придбання земельних ділянок*, який передбачає управління придбанням земельних ділянок та відновленням доступу до природніх ресурсів у спосіб, що запобігає або мінімізує переміщення населення, а також допомагає людям, що зазнали впливу, покращити або відновити їх засоби існування та стандарти життя;

5) *корінне населення та вразливі групи*, який полягає в належному врахуванні прав вразливих груп щодо рівного доступу до результатів та продуктів Проєкту, приділяючи особливу увагу їх правам та інтересам. Цей принцип може застосовуватися до осіб з інвалідністю, жінок або дітей, людей похилого віку або соціально відчужених етнічних груп;

б) *соціальний конфлікт*, який полягає у запобіганні соціальному конфлікту на територіях, де існують суперечки з приводу приналежності цієї території.

6. Під час реалізації Проєкту можуть виникнути деякі екологічні та соціальні ризики, тому загальний принцип екологічного і соціального управління буде застосований Координаційним центром протягом усього терміну реалізації Проєкту.

Відповідно до термінології Світового банку екологічна та соціальна оцінка полягає в проведенні аналізу стану та планування заходів з метою уникнення, мінімізації, зменшення або пом'якшення екологічних та соціальних впливів та ризиків інвестиційних проєктів, а також це інструмент для ідентифікації та оцінки потенційних екологічних та соціальних наслідків проєкту, розробка відповідних заходів щодо їх пом'якшення, управління та моніторинг екологічними та соціальними ризиками та наслідками. Стратегічна екологічна та соціальна оцінка – це систематична перевірка екологічних та соціальних ризиків та наслідків.

Координаційному центру необхідно відповідно до національного законодавства та ключових принципів Світового банку з екологічних та соціальних питань виявляти, оцінювати та управляти екологічними та соціальними ризиками та наслідками Проєкту протягом всього терміну його реалізації, застосувавши наступний підхід щодо пом'якшення наслідків:

передбачати та уникати ризиків/наслідків;

де уникнення ризиків/наслідків неможливо – мінімізувати їх до прийняттого рівня;

якщо залишаються значні наслідки – компенсувати їх.

Принципи «природні ареали і матеріальні й духовні цінності», «безпека громадськості та працівників», «придбання земельних ділянок» не будуть застосовані до Проєкту в межах відповідальності Координаційного центру у зв'язку із відсутністю потенційних ризиків.

Принцип «корінне населення та вразливі групи» не застосовується до Проєкту. Під час реалізації Проєкту не очікується ризиків щодо порушення прав вразливих груп населення, зокрема, але не виключно, осіб з інвалідністю, жінок або дітей, людей похилого віку або соціально відчужених етнічних груп в рамках принципу «навколишнє середовище та соціальні питання».

Не очікується потенційного соціального конфлікту, який може виникнути під час реалізації Проєкту. Водночас результатами та продуктами Проєкту користуватиметься населення, яке перебуває на території підконтрольній Уряду України.

### **III. Попередній аналіз потенційних екологічних та соціальних впливів Проекту**

1. Програма матиме потенційні екологічні та соціальні переваги при незначних ризиках. Це пов'язано з тим, що виконання Індикатору, пов'язаного з виплатою (ІПВ) 2.4, відбуватиметься в правовій площині.

2. Соціальні переваги виконання заходів Проекту наступні:

1) Посилення захисту прав громадян у сфері земельних відносин шляхом надання БПД та БВПД, в тому числі забезпечення роботи консультаційних пунктів доступу до БПД з акцентом на надання БПД у поєднанні з проведенням правопросвітницьких заходів, а також надання адресної правової допомоги, у тому числі самотнім особам, особам похилого віку, особам з обмеженими фізичними можливостями, за місцем їх перебування. Це дозволить створювати додаткові можливості щодо захисту прав землевласників та землекористувачів, а також сприяти зростанню рівня обізнаності громадян про їхні права у сфері земельних відносин; сприяти економічному розвитку територій та сільськогосподарського сектору за рахунок вирішення системних правових проблем у сфері земельних відносин.

2) Посилення правової спроможності громадян та громад у сфері земельних відносин. Цей захід Проекту підвищить спроможність людей розуміти право, ідентифікувати правові проблеми, використовувати наявні формальні та неформальні правові механізми для вирішення таких проблем, впливати на розвиток таких механізмів, отримувати справедливе рішення правових проблем з дотриманням стандартів прав людини.

3. Реалізація Проекту:

1) дозволить більш якісно надавати послуги БПД, а також сприятиме поширенню інформації про систему надання БПД;

2) сприятиме покращенню соціального становища осіб, які безпосередньо отримують БПД та усіх інших зацікавлених суб'єктів.

3) посилить спроможність системи надання БПД вирішувати правові проблеми та захищати права власників землі та власників інших майнових прав на землю;

4) посилить спроможність ОМС та громад щодо ефективного управління земельними ресурсами, надання відповідних послуг у сфері земельних відносин.

5) посилить професійний рівень фахівців системи надання БПД та фахівців, що здійснюють свою діяльність у сфері земельних відносин завдяки впровадженню навчальних програм, розробленні навчальних матеріалів дистанційних курсів: юристів, нотаріусів, землевпорядників, суддів, реєстраторів, фахівців ОМС, а також представників приватного сектору

агропромислового комплексу стосовно змісту нового законодавства в сфері земельних відносин.

Ці заходи підвищать спроможність системи надання БПД вирішувати правові проблеми та захищати права власників землі та власників інших майнових прав на землю; спроможність ОМС та громад щодо ефективного управління земельними ресурсами, надання відповідних послуг у сфері земельних відносин, та зміни законодавства України; створить систему підвищення кваліфікації за спеціальними навчальними та тренінговими програмами фахівців системи надання БПД та фахівців, що здійснюють свою діяльність у сфері земельних відносин: юристів, нотаріусів, землевпорядників, суддів, реєстраторів, фахівців ОМС, а також представників приватного сектору агропромислового комплексу стосовно змісту нового законодавства в сфері земельних відносин.

Створення системи підвищення кваліфікації передбачає розробку навчальних програм, підготовку тренерів відповідних програм, регіональні тренінги для фахівців за відповідними програмами та створення на основі розроблених навчальних матеріалів дистанційних курсів.

б) надасть можливість виявлення правових проблем, визначення заходів щодо вирішення цих проблем та вимірювання впливу від підвищення правової обізнаності громадян у сфері земельних відносин завдяки проведенню відповідних досліджень.

4. За попередньою оцінкою ризику негативного впливу Проєкту на життєдіяльність суспільства є помірними й пов'язані насамперед із спроможністю системи надання безоплатної правової допомоги забезпечити в повному обсязі рівний доступ до правової інформації та правових інструментів, необхідних для ефективного вирішення проблем землевласників та землекористувачів. Мінімізація соціальних ризиків можлива шляхом реалізації заходів інституційного, правового та організаційного характеру з метою посилення спроможності системи надання БПД на засадах клієнтоорієнтованості, інклюзивності та індивідуального підходу до вирішення проблем людини.

Виконання Проєкту сприятиме запобіганню корупційних ризиків в частині мінімізації можливостей для зловживань, шахрайства та корупції на різних етапах впровадження земельної реформи та потенційно зменшить кількість конфліктів навколо земельних ділянок, посилить захист майнових прав громадян шляхом:

поширення інформації щодо послуг БПД та порядку реалізації прав громадян із земельних питань;

надання правових консультацій працівниками центрів БВПД, у тому числі через роботу консультаційних пунктів доступу до БПД;



надання консультацій за єдиним телефонним номером системи надання БПД (0-800-213103) (контактний центр системи надання БПД) та за допомогою довідково-інформаційної платформи правових консультацій «WikiLegalAid» (далі – WikiLegalAid).

Показники виконання заходів щодо запобігання шахрайству та корупції, щодо екологічних та соціальних питань, щодо інформування громадськості будуть аналізуватися Координаційним центром та надаватися Міністерству юстиції України для підготовки відповідних звітів Міністерству фінансів України у визначені терміни та згідно із встановленими умовами.

Координаційний центр узагальнюватиме скарги громадян та інших заінтересованих осіб, пов'язані з Проектом, а також щодо стану їх розгляду та вжитих заходів та подаватиме узагальнену інформацію у звітах щодо реалізації Проекту.

Консультації мають бути організовані для проведення роз'яснювальної роботи з метою залучення відповідних зацікавлених осіб в інклюзивний спосіб, що враховує гендерні питання, як це є доцільним по відношенню до діяльності, що розглядається, з метою намагання отримати зворотну інформацію про запропонований підхід та про його адаптацію до місцевих умов. Для того, щоб консультації були ефективними, вони повинні: надавати в розпорядження зацікавленим особам відповідну інформацію та створювати належні засоби для проведення діалогу та/або консультацій; надавати оновлену інформацію про концепцію (концепції) проекту, що розглядається (розглядаються), та питання, винесені на обговорення, у формі і в спосіб, який є легко доступним відповідно до контексту.

5. Під час виконання Проекту не очікується потенційних екологічних ризиків, зокрема таких, як ризики, пов'язані з безпекою громади та екосистеми, пов'язані зі змінами клімату та іншими транскордонними або глобальними ризиками та наслідками. Також за Проектом не відбуватиметься будівництво, реконструкція та модернізація об'єктів.

З метою створення на кожному робочому місці безпечних умов праці і підвищення персональної відповідальності Координаційним центром затверджено наказ від 28 січня 2021 року № 2 «Про затвердження інструкції з охорони праці та плану дій у випадку захворювання на COVID - 19» (<https://www.legalaid.gov.ua/publikatsiyi-ta-resursy/chynnezakonodavstvo/organizatsijno-rozporjadchi-dokumenty/>). Зазначений акт доведено до відома центрів БВПД з наполегливою рекомендацією до застосування. Зазначеною інструкцією встановлюються вимоги з охорони праці під час роботи в умовах коронавірусної хвороби COVID – 19, обов'язки працівників, вимоги безпеки перед початком роботи, під час роботи та після її закінчення, а також дії працівників в аварійних (надзвичайних) ситуаціях.

6. Потенційні екологічні та соціальні ризики можуть бути мінімізовані за рахунок проведення заходів із планування, моніторингу впровадження систем екологічного та соціального управління ризиками, а також за рахунок розбудови інституційного потенціалу Координаційного центру, врахування пропозицій зацікавлених сторін.

#### **IV Перелік заходів, спрямованих на запобігання, мінімізацію та компенсацію негативного впливу Проєкту на довкілля і суспільство**

1. Проведення належної комунікації з громадськістю та іншими заінтересованими сторонами дозволить мінімізувати соціальні ризики, пов'язані з виконанням Проєкту шляхом залучення зацікавлених сторін до реалізації заходів Проєкту. Це буде досягнуто шляхом виконання Координаційним центром програми комунікації та роз'яснювальної роботи, а також поширення інформації про виконання Проєкту, відповідно до Плану, наведеного у додатку 1 до цих рекомендацій.

План щодо програми комунікацій та роз'яснювальної роботи в рамках виконання Проєкту визначає заходи, які передбачається проводити з метою покращення комунікації із громадянами та іншими зацікавленими сторонами. містить ключові меседжі для зацікавлених осіб щодо цілей та очікуваних результатів Проєкту, визначає канали/методи комунікації та заходи комунікації і роз'яснювальної роботи.

2. В рамках Проєкту розроблено План підвищення інституційного потенціалу Координаційного центру в частині управління екологічними та соціальними ризиками в рамках виконання Проєкту (додаток 2), що дозволить посилити потенціал Координаційного центру та центрів БВПД, підвищити обізнаність фахівців системи надання БПД щодо екологічних та соціальних аспектів Проєкту (відповідальна особа начальник Управління координації системи надання безоплатної правової допомоги).

Реалізація Плану підвищення інституційного потенціалу Координаційного центру в частині управління екологічними та соціальними ризиками в рамках виконання Проєкту здійснюватиметься за рахунок коштів державного бюджету, інших не заборонених законодавством джерел, в тому числі міжнародної технічної допомоги.

#### **V. Завдання та відповідальність учасників Проєкту з екологічних та соціальних питань**

1. Координаційний центр в рамках реалізації Проєкту забезпечує:

залучення стейкхолдерів до вирішення соціальних та екологічних питань Проєкту;

екологічний та соціальний моніторинг реалізації Проєкту;

аналіз ефективності заходів, направлених на мінімізацію потенційного впливу Проєкту на довкілля та населення;

включення до документації із закупівлі та договорів з надавачами товарів, робіт і послуг в рамках Проєкту положень щодо відповідальності, яку несуть такі надавачі з питань дотримання вимог захисту довкілля та суспільства, пом'якшення наслідків екологічного та соціального впливу.

2. Надавачі товарів, робіт і послуг за укладеними договорами щодо реалізації Проєкту, забезпечують виконання таких завдань:

виконання договорів в рамках Проєкту згідно з кошторисної документації та специфікації, національного законодавства, з дотриманням екологічних та соціальних вимог, які були включені в закупівельну документацію та умов договорів;

дотримання стандартів управління персоналом у відповідності до норм охорони праці та санітарних вимог під час виконання вищезазначених договорів в рамках Проєкту.

3. Координаційний центр несе відповідальність в межах компетенції за:

дотримання норм законодавства та стандартів, що регулюють питання охорони навколишнього середовища, охорони праці, можливості участі громадськості в заходах в рамках виконання Проєкту;

належне врахування екологічних і соціальних ризиків, пов'язаних виконанням Проєкту, визначення та оцінку їх впливу на довкілля та суспільство;

сприяння повноцінній комунікації із зацікавленими сторонами в рамках виконання Проєкту;

забезпечення розгляду звернень громадян та інших осіб та належне врегулювання скарг, пов'язаних із Проєктом;

проведення моніторингу та звітності щодо екологічних та соціальних аспектів Проєкту.

4. Надавачі товарів, робіт і послуг в межах укладених договорів за Проєктом несуть відповідальність за:

дотримання екологічних і соціальних стандартів;

впровадження заходів щодо мінімізації негативних впливів на довкілля, а також забезпечення охорони праці;

забезпечення врегулювання скарг, пов'язаних із Проєктом.

Положення щодо видів відповідальності надавачів товарів, робіт і послуг буде включено до відповідних договорів.

## **VI. Моніторинг та звітність з екологічних та соціальних аспектів Проєкту**

1. З метою запобігання та мінімізації негативних впливів на навколишнє середовище та суспільство Координаційний центр проводитиме моніторинг реалізації Проєкту, що дозволить отримати інформацію щодо ключових екологічних та соціальних аспектів Проєкту, їх вплив на довкілля та суспільство, наслідки впливу та заходи, що вживаються для їх зменшення.

Результати моніторингу дозволять оцінити ефективність заходів щодо запобігання, мінімізації або пом'якшення екологічних та соціальних ризиків та, у разі необхідності, вжити коригуючих дій. Показники виконання цих заходів будуть узагальнюватися Координаційним центром та надаватися Міністерству юстиції України для підготовки відповідних звітів Міністерству фінансів України у визначені терміни та згідно із встановленими умовами.

Координаційний центр узагальнюватиме скарги громадян та інших заінтересованих осіб, пов'язані з проєктом, а також щодо стану їх розгляду та вжитих заходів та подаватиме узагальнену інформацію у звітах щодо реалізації Проєкту.

2. Координаційний центр забезпечить складання щорічної звітності про стан виконання Проєкту, в тому числі за результатами проведеного моніторингу результатів розгляду звернень громадян, стану врегулювання скарг, пов'язаних із Проєктом.

3. Періодична звітність протягом терміну реалізації Проєкту забезпечить відображення об'єктивного стану досягнення (ІПВ) 2.4, прогресу у впровадженні заходів із пом'якшення впливів на довкілля та суспільство, в тому числі її відповідність нормам національного законодавства з екологічних та соціальних питань, а також принципам Світового банку.

Показники виконання заходів будуть аналізуватися Координаційним центром та надаватися Міністерству юстиції України для підготовки відповідних звітів Міністерству фінансів у визначені терміни та згідно із встановленими умовами.

## **VII. Порядок проведення консультацій з громадськістю, реалізації програми комунікації та роз'яснювальної роботи, а також поширення інформації про виконання індикаторів Проєкту**

1. Протягом дії Проєкту буде встановлено системний підхід до залучення заінтересованих сторін, який допоможе визначити ключових стейкхолдерів та підтримувати з ними конструктивні відносини.

2. Послідовність процесу залучення зацікавлених сторін буде полягати в наступному: ідентифікація та аналіз зацікавлених сторін; планування взаємодії із зацікавленими сторонами; роз'яснення та поширення інформації про Проєкт; консультації із зацікавленими сторонами; реагування на звернення та скарги; звітування перед заінтересованими особами.

3. Інформація щодо діяльності у межах Проєкту буде оприлюднена своєчасно, системно, в повному обсязі, з урахуванням потреб та інтересів заінтересованих сторін на сайті Координаційного центру <https://www.legalaid.gov.ua>.

4. Залучення заінтересованих сторін здійснюватиметься у місцевих центрах з надання БВПД включно з бюро правової допомоги, а також під час проведення правопросвітницьких заходів, шляхом поширення інформації про реалізацію Проєкту та порядок надання БПД. Місцеві центри з надання БВПД включно з бюро правової допомоги будуть доступні для надання відповідей на запитання землекористувачів та землевласників, громад та інших заінтересованих сторін.

5. Пропозиції та зауваження заінтересованих сторін, а також виявлені та систематизовані проблемні правові питання громадян та громад у сфері земельних відносин стануть основою для своєчасного реагування під час реалізації програми комунікації та роз'яснювальної роботи.

6. Комунікація з громадянами щодо реалізації Проєкту здійснюватиметься відповідно до Плану комунікацій та роз'яснювальної роботи (додаток 1) (відповідальна особа начальник управління комунікацій Координаційного центру).

7. За результатами реалізації програми комунікації та роз'яснювальної роботи очікується:

зростання рівня довіри громадян до системи надання БПД як механізму захисту прав громадян у питаннях земельних відносин;

підвищення рівня правової обізнаності суспільства про свої конституційні права та порядок їх захисту у питаннях земельних відносин;

сприяння вирішенню проблемних правових питань громадян та системних правових проблем територіальних громад у сфері земельних відносин, пом'якшення соціального напруження та ризиків, пов'язаних із невирішеними правовими проблемами;

формування поваги до закону та орієнтація на правосуддя, використання правових інструментів для вирішення проблем у реалізації та відновленні порушених прав у питаннях земельних відносин;

формування широкої мережі партнерів щодо інформування громадян про їхні права та можливості їх захисту у питаннях земельних відносин, посилення правових можливостей і правової спроможності громад;

визнання міжнародними організаціями, у тому числі Міжнародним банком реконструкції та розвитку, відкритості, ефективності та результативності системи надання БПД та підтримка її розвитку.

### **VIII. Порядок розгляду звернень громадян та механізм врегулювання скарг та пропозицій, пов'язаних із Проєктом**

1. З метою посилення підзвітності перед бенефіціарами та забезпечення заінтересованих осіб доступними каналами для надсилання зворотних відгуків про реалізацію Проєкту Координаційний центр забезпечує реалізацію механізму врегулювання скарг з питань, що стосуються Проєкту.

2. Розгляд в Координаційному центрі пропозицій, зауважень, скарг громадян та їх врегулювання здійснюється у порядку, встановленому розділом II Закону України «Про звернення громадян» та з урахуванням вимог Світового Банку.

3. Вимоги щодо документування управлінської інформації та організації роботи з документами, створеними в паперовій та електронній формах, в Координаційному центрі, включаючи їх підготовку, реєстрацію, облік і контроль за виконанням, встановлено Інструкцією з діловодства за зверненнями громадян в органах державної влади і місцевого самоврядування, об'єднаннях громадян, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності, в засобах масової інформації, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 року № 348.

4. Організація діловодства в Координаційному центрі (здійснення прийому, реєстрації, обліку документів, їх розгляду, відправлення кореспонденції, зберігання справ) покладається на відділ документообігу та архівної справи Організаційного управління (відповідальна особа начальник Організаційного управління Координаційного центру).

5. Розгляду, моніторингу та контролю за виконанням звернень громадян, що надійшли до Координаційного центру, здійснюється Управлінням розгляду звернень та забезпечення доступу до публічної інформації (відповідальна особа начальник Управління розгляду звернень та забезпечення доступу до публічної інформації Координаційного центру).

6. Звернення фізичних та юридичних осіб можуть подаватися до Координаційного центру на особистих прийомах громадян, через телефонні лінії, направлятися з використанням засобів поштового зв'язку та кур'єрською службою такими каналами зв'язку:

1) електронні звернення на електронну поштову адресу Координаційного центру: [info@legalaid.gov.ua](mailto:info@legalaid.gov.ua);

2) письмові звернення на поштову адресу: 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 73, Координаційний центр;

3) звернення під час особистого прийому громадян;

Примітка: Відповідно до пункту 19 протоколу позачергового засідання Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій від 10.03.2020 № 2, а також з метою запобігання можливого поширення COVID-19 на період карантину проведення особистих прийомів громадян тимчасово призупинено.

4) звернення на Єдиний номер системи надання БПД за номером 0 800 213 103, або за номером телефону Координаційного центру (044) 486 71 06 щоденно: понеділок - четвер з 09:00 по 18:00, обідня перерва з 13.00 до 13.45, п'ятниця з 09:00 по 16.45, обідня перерва з 13.00 до 13.45, на цілодобовій телефонній номер «антикорупційної лінії» Координаційного центру за телефоном: (044) 364 17 47 (в межах позаробочого часу повідомлення записуються в автоматичному режимі);

5) звернення за формою на веб сайті системи БПД за посиланням: <https://www.legalaid.gov.ua/zvernennya/onlajn-yurydychna-konsultatsiya/>.

Крім того, на розгляд в межах компетенції до Координаційного центру надходять звернення направлені іншими державними органами.

7. Усі вхідні документи, що стосуються питань виконання Проєкту, у тому числі анонімні, відповідно до вимог Світового банку підлягають реєстрації. Реєстрація звернень проводиться з метою забезпечення їх обліку, моніторингу стану розгляду і оперативного використання наявної в документах інформації.

8. Реєстрація звернень щодо виконання Проєкту, які надійшли до Координаційного центру каналами зв'язку, зазначеними в підпунктах 1-4 пункту 6 цього розділу здійснюється централізовано в системі електронного документообігу (далі – СЕД АСКОД), яка дає можливість відслідковувати проходження та стан розгляду звернень громадян.

Реєстрація звернень щодо виконання Проєкту, які надійшли до Координаційного центру каналом зв'язку, зазначеним в підпункті 5 пункту 6 цього розділу здійснюється адміністратором електронної системи.

Звернення реєструються в день їх надходження, а ті, що надійшли у неробочий день та час, - наступного після нього робочого дня на в системі СЕД АСКОД, із зазначенням обов'язкових реквізитів, за допомогою яких фіксується факт створення, відправлення або одержання документа.

9. Реєстрація анонімних скарг відповідно до вимог Світового банку щодо виконання Проєкту здійснюється відділом документообігу та архівної справи Організаційного управління та відділом запобігання корупції.

10. Усі отримані скарги, в тому числі анонімні, які стосуються виконання Проєкту, суть скарг та статус їх розгляду будуть фіксуватися відділом документообігу та архівної справи Організаційного управління в системі СЕД АСКОД (відповідальна особа начальник Організаційного управління Координаційного центру) та відділом запобігання корупції (відповідальна особа начальник відділу запобігання корупції).

11. Облік особистого прийому громадян ведеться в журналах, форма якого визначена у додатку № 2 до наказу Координаційного центру «Про затвердження Порядку особистого прийому громадян у Координаційному центрі з надання правової допомоги» від 31 травня 2016 року № 43 (відповідальна особа начальник Управління розгляду звернень та забезпечення доступу до публічної інформації).

Форма журналу розгляду скарг щодо виконання Проєкту наведена у додатку 3.

12. Звернення громадян розглядаються і вирішуються у термін не більше одного календарного місяця від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, - невідкладно, але не пізніше п'ятнадцяти календарних днів від дня їх отримання. Якщо в місячний термін вирішити порушені у зверненні питання неможливо, встановлюється термін, необхідний для його розгляду, про що повідомляється особі, яка подала звернення. При цьому загальний термін вирішення питань, порушених у зверненні, не може перевищувати сорока п'яти днів.

13. Відповіді на звернення фізичних і юридичних осіб надсилаються централізовано в день їх підписання, але не пізніше наступного робочого дня.

Виключення становлять анонімні звернення. Автору анонімної скарги не надається пряма відповідь, проте інформація, викладена у скарзі опрацьовується та за результатами опрацювання приймаються відповідні рішення.

14. Координаційний центр надаватиме інформацію щодо розгляду скарг, які стосуватимуться виконання Проєкту під час підготовки звітності про стан виконання Проєкту, у визначені терміни.



15. Перевірочний список/шаблон Координаційного центру для оцінки механізму врегулювання скарг та пропозицій, пов'язаних із Проєктом, наведено в додатку 4.

Додаток 1  
до Екологічних та соціальних рекомендацій

**План  
комунікації та роз'яснювальної роботи Координаційного центру з  
надання правової допомоги в рамках виконання Проєкту**

<p>Мета</p>	<p>Громади розуміють, як вони можуть вирішити питання земельних спорів та захисту прав на землю у правовий спосіб</p> <p>Мінімізовано екологічні та соціальні ризики під час забезпечення доступу до БПД як механізму вирішення правових проблем</p> <p>БПД допомагає людям вирішити свої правові проблеми з мінімальними негативними екологічними та соціальними наслідками</p>
<p>Завдання</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- підвищити обізнаність власників землі та власників інших майнових прав на землю, особливо у сільській місцевості, про їхні права на землю та можливості їх реалізації;</li> <li>- сприяти заінтересованості громад в ефективному управлінні земельними ресурсами, які знаходяться в їх розпорядженні;</li> <li>- залучити юристів, нотаріусів, землевпорядників, суддів, реєстраторів, фахівців ОМС, інших фахівців, які здійснюють діяльність у сфері земельних відносин, до тренінгів та інших заходів системи надання БПД з метою покращення навичок застосування норм законодавства у питаннях земельних відносин;</li> <li>- сприяти суспільній дискусії щодо типових правових проблем громадян та громад у сфері земельних відносин та шляхів їх вирішення;</li> <li>- налагодити зворотній зв'язок із цільовою аудиторією з метою усунення наявних та потенційних бар'єрів у доступі до БПД у питаннях земельних відносин</li> <li>- забезпечити розуміння цільовою аудиторією шляхів мінімізації екологічних та соціальних ризиків під час забезпечення доступу до БПД як механізму вирішення правових проблем, а також мінімізації негативних наслідків шляхом надання БПД, яка допоможе людям знайти найбільш стійкі рішення своїх проблем</li> </ul>
<p>Цільова аудиторія</p>	<p>власники земельних ділянок сільськогосподарського призначення, їх об'єднання, власники інших майнових прав на землю;</p> <p>посадові особи ОМС та громад;</p> <p>юристи, нотаріуси, землевпорядники, судді, реєстратори, фахівці органів місцевого самоврядування, а також представники приватного сектора, які здійснюють діяльність у сфері земельних відносин;</p> <p>громадяни України, у тому числі вразливі категорії населення, як суб'єкти права на БПД</p>
<p>Ключові повідомлення</p>	<p>держава захищає права власників землі та власників інших майнових прав на землю;</p> <p>дізнатися про свої права на землю та механізм їх захисту можна безоплатно, звернувшись у зручний спосіб до системи надання БПД;</p> <p>правоспроможна громада — це безпека і захист прав її мешканців;</p>

	<p>будьте в курсі змін у земельному законодавстві та практики їх застосування із системою надання БПД;</p> <p>забезпечивши доступ до БПД як механізму вирішення правових проблем, можна мінімізувати екологічні та соціальні ризики</p>
<p>Канал/методи комунікації</p>	<p>офіційний сайт системи надання БПД (<a href="http://www.legalaid.gov.ua">www.legalaid.gov.ua</a>);</p> <p>сторінки Координаційного центру у соціальних мережах (<a href="http://www.facebook.com/Centre.4.Legal.Aid">www.facebook.com/Centre.4.Legal.Aid</a>, <a href="http://www.instagram.com/ualegalaid">www.instagram.com/ualegalaid</a>, <a href="http://www.youtube.com/Legalaidgovua">www.youtube.com/Legalaidgovua</a>, <a href="https://t.me/ualegalaid">t.me/ualegalaid</a>);</p> <p>офіційне листування;</p> <p>електронна пошта;</p> <p>робочі зустрічі;</p> <p>інформаційні буклети, листівки, брошури, плакати, інші види друкованої продукції;</p> <p>публікації в друкованих та онлайн засобах масової інформації за умови розміщення на безоплатній основі;</p> <p>публікації на офіційних сайтах та сторінках у соціальних мережах партнерських організацій, насамперед територіальних громад (за згодою);</p> <p>пресанонси, пресрелізи, пресконференції, брифінги, інтерв'ю для засобів масової інформації;</p> <p>участь у регіональних та місцевих теле- і радіопередачах;</p> <p>ситілайти, бігборди, метролайти, лайтбокси, інші види зовнішньої соціальної реклами у разі виділення місцевою владою рекламних площ на безоплатній основі;</p> <p>тематичні відеоролики, які містять ознаки соціальної реклами</p>
<p>Заходи комунікації та роз'яснювальної роботи</p>	<p>регулярне розміщення на офіційному сайті системи надання БПД інформації про хід реалізації Програми ППСУСГ;</p> <p>підготовка та розміщення на офіційному сайті та надсилання у засоби масової інформації оглядів законодавства, юридичних консультацій та успішних прикладів захисту прав у питаннях земельних відносин;</p> <p>розміщення актуальної інформації щодо реалізації Програми ППСУСГ у соціальних мережах;</p> <p>надсилання офіційних листів обласним державним адміністраціям, місцевим органам виконавчої влади, іншим партнерським організаціям щодо співпраці у межах реалізації Програми ППСУСГ, у тому числі проведення спільних правопросвітницьких заходів, організації роботи консультаційних пунктів доступу до БПД, виділення рекламних площ для розміщення зовнішньої соціальної реклами, участі їхніх представників у тренінгах та навчальних заходах тощо;</p> <p>робоче листування шляхом обміну повідомленнями на електронну пошту та організація проведення робочих зустрічей із партнерськими організаціями, насамперед територіальними громадами, щодо співпраці у межах реалізації Програми ППСУСГ;</p> <p>поширення інформації серед населення про графіки роботи консультаційних пунктів доступу до БПД, місце проведення та тематику правопросвітницьких заходів, які будуть організовані для місцевих громад шляхом оприлюднення повідомлень на сайті системи надання БПД, на сайтах партнерських організацій</p>

	<p>та у місцевих засобах масової інформації (за згодою), розміщення оголошень у приміщеннях ОМС та на дошках оголошень (за згодою) тощо;</p> <p>систематизація найбільш актуальних питань у зверненнях до системи надання БПД та підготовка на ці теми друкованої інформаційної продукції для поширення під час роботи консультаційних пунктів доступу до БПД, а також правопросвітницьких заходів;</p> <p>публічні виступи ключових спікерів;</p> <p>підготовка та поширення пресрелізів;</p> <p>організація та проведення публічних заходів: конференцій, круглих столів, пресбрифінгів тощо;</p> <p>тематична участь ключових спікерів у телепрограмах та радіопередачах, а також публікації в онлайн та друкованих засобах масової інформації (інтерв'ю, виступи як експертів тощо)</p>
Строки роз'яснювальної роботи	Протягом строку реалізації Програми ППУСГ (2021—2024 роки)
Часовий термін і періодичність	<p>публікації на офіційному сайті та сторінках у соціальних мережах системи надання БПД — не рідше ніж раз на три місяці;</p> <p>підготовка та випуск друкованої продукції — не рідше ніж раз на три місяці загальним накладом не менше 100 тис. екз. на рік за наявності фінансування;</p> <p>публікації у регіональних та місцевих засобів масової інформації та мережі інтернет — за можливості не менше ніж 1 тис. повідомлень на рік про хід реалізації Програми ППУСГ та права громадян у питаннях земельних відносин; звіт про взаємодію із засобами масової інформації узагальнюється Координаційним центром у межах загального медіамоніторингу системи надання БПД не рідше ніж раз на квартал;</p> <p>соціальна реклама розміщується за фактом виділення площ місцевою владою на безоплатній основі</p>
Ключові спікери	<p>директор та заступники директора Координаційного центру;</p> <p>директори (керівники) регіональних та місцевих центрів БВПД;</p> <p>інші посадові особи за рішенням директора Координаційного центру, директорів (керівників) регіональних та місцевих центрів БВПД відповідно</p>
Необхідні ресурси	<p>Заходи плану комунікації та роз'яснювальної роботи реалізуються у межах фінансування системи надання БПД з урахуванням передбачених Програмою ППУСГ показників.</p> <p>План комунікації та роз'яснювальної роботи реалізується штатними працівниками системи надання БПД.</p> <p>Відповідальним за реалізацію плану комунікацій та роз'яснювальної роботи є начальник управління комунікацій Координаційного центру (контактна інформація: <a href="mailto:press@legalaid.gov.ua">press@legalaid.gov.ua</a>, (044) 486-71-06)</p>

Додаток 2  
до Екологічних та соціальних рекомендацій

**План підвищення інституційного потенціалу Координаційного центру з надання правової допомоги в частині управління екологічними та соціальними ризиками в рамках виконання Проєкту**

Назва заходів	Ресурси	Строки виконання
<b>В частині управління екологічними ризиками</b>		
1. Підвищення рівня обізнаності учасників Проєкту щодо національного законодавства, стандартів Світового банку, які регулюють екологічні аспекти реалізації Проєкту, в тому числі: з урахуванням впливів COVID-19 шляхом участі у заходах, організованих Світовим банком, іншими зацікавленими сторонами	реалізація заходу не потребуватиме додаткових коштів з державного бюджету та здійснюватиметься в тому числі: за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством (міжнародна технічна допомога та кошти міжнародних фінансових організацій)	впродовж періоду реалізації Проєкту (в строки, визначені для досягнення ІПВ 2.4)
<b>В частині управління соціальними ризиками</b>		
1. Підвищення рівня обізнаності учасників Проєкту щодо національного законодавства, політики Світового банку, які регулюють соціальні аспекти реалізації Проєкту, в тому числі з урахуванням впливів COVID-19, шляхом участі у заходах, організованих Світовим банком, іншими зацікавленими сторонами	реалізація заходу не потребуватиме додаткових коштів з державного бюджету та здійснюватиметься в тому числі: за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством (міжнародна технічна допомога та кошти міжнародних фінансових організацій)	впродовж періоду реалізації Проєкту (в строки, визначені для досягнення (ІПВ) 2,4)

\* - План розбудови інституційного потенціалу в частині управління екологічними та соціальними ризиками є невід'ємною частиною Плану заходів з реалізації Проєкту «Програма прискорення приватних інвестицій у сільське господарство України».



Додаток 4  
до Екологічних та соціальних рекомендацій

**Перевірочний список/шаблон Координаційного центру для оцінки механізму врегулювання скарг та пропозицій, пов'язаних Проєктом**

<b>1. Чи заохочує Координаційний центр громадськість подавати скарги/звернення?</b>	
<i>Громадськість може подавати скарги/звернення на особистих прийомах, поштою, шляхом подання електронних звернень, через телефонні гарячі лінії. Порядок та строки розгляду звернень встановлено Законом України «Про звернення громадян»</i>	<b>Так</b>
<b>2. Чи має Координаційний центр механізм щодо врегулювання скарг?</b>	
<i>Порядок та строки розгляду звернень встановлено Законом України «Про звернення громадян»</i>	<b>Так</b>
Чи доступна ця політика для всіх працівників, бенефіціарів та потенційних користувачів?	<b>Так</b>
Чи написана ця політика місцевою мовою (мовами)?	<b>Так</b>
<b>3. Чи має механізм врегулювання скарг наступні риси?</b>	
Чітко зрозумілу людям процедуру надіслання зворотного відгуку та/або подання скарг.	<b>Так</b>
Спеціально призначений працівник, відповідальний за розгляд зворотних відгуків / скарг.	<b>Так</b>
Порядок врегулювання скарг.	<b>Так</b>
Система інформування осіб, що подають звернення, про стан розгляду скарг.	<b>Так</b>
Система запису зворотних відгуків/ скарг і результатів.	<b>Так</b>
<b>4. Чи виділяються достатні ресурси для підтримки ефективного функціонування механізму врегулювання скарг?</b>	<b>Так</b>
<i>Розгляд та врегулювання скарг належить до посадових обов'язків працівників Координаційного центру</i>	
<b>5. Чи забезпечує організація навчання для персоналу, присвячене питанням врегулювання скарг?</b>	<b>Так</b>
<i>Таке навчання може проводитись за потреби</i>	
<b>6. Обізнаність громадськості про функціонування механізмів врегулювання скарг</b>	
Чи знає громадськість, як представляти скарги/зворотні відгуки?	<b>Так</b>
Чи доступні користувачам форми зворотного відгуку/скарг?	<b>Так</b>
Чи є форми скарг або позначення добре видимими та легко доступними?	<b>Так</b>
Чи публікується та розміщується в публічних місцях контактна інформація про персонал, який отримує зворотні відгуки/скарги?	<b>Так</b>
<b>7. Чи здатна громадськість/користувачі подавати скарги/зворотні відгуки:</b>	
У письмовій формі	<b>Так</b>
Електронною поштою	<b>Так</b>
За допомогою телефону	<b>Так</b>
Особисто	<b>Так</b>
<b>8. Чи проінформована громадськість/користувачі про процес оскарження у випадку, коли вони не задоволені наданими рішеннями?</b>	<b>Так</b>
<b>9. Аналіз скарг та зворотних відгуків</b>	

Чи регулярно готуються внутрішні звіти про звернення/зворотні відгуки для вищого керівництва?	<b>Так</b>
<b>10. Звіти про звернення/зворотні відгуки включають дані про:</b>	<b>Так</b>
Кількість отриманих звернень/зворотних відгуків	<b>Так</b>
Відповідність стандартам	<b>Так</b>
Питання, підняті в зверненнях/зворотних відгуках	<b>Так</b>
Тенденції, що з часом спостерігаються у зверненнях/зворотних відгуках	<b>Так</b>
Причини подання звернень/зворотних відгуків	<b>Так</b>
Те, чи гарантується проведення коригуючих заходів	<b>Так</b>